

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Време за решавање: 210 минута

јун 2026. године

Шифра ПРВОГ оцењивача

Напиши
ту:

Шифра ДРУГОГ оцењивача

ЗАЛЕПИ ТУ

УПУТСТВО ЗА КАНДИДАТА

Пажљиво прочитај упутство. Сваки корак је важан.

ПРЕ ПОЧЕТКА:

- Залепи шифру на означено место на тесту (**Шифра кандидата**”).
- **Немој писати своје име и презиме** ни у једном делу тест-књижице. У супротном, одговори ће бити поништени.
- Не окрећи странице и не почињи са решавањем док ти посматрач не да дозволу.

РЕШАВАЊЕ ПИТАЊА:

Тест садржи питања. Одговори се дају на један од следећих начина:

- заокружавањем слова испред тачног одговора;
- допуњавањем;
- подвлачењем делова приложених тестова (речи, групе речи, реченице, пасуси).

Прво, одговарај у тест-књижици. Након што завршиш са одговарањем на питања у тесту, **пренеси одговоре на лист за одговоре**, пратећи Упутство за попуњавање датом у њему.

НАЧИН ПИСАЊА:

- Пиши читко, хемијском оловком која пише **плаво** и **ћириличним** писмом.
- Одговори написани оловком ће бити вредновани са нула **(0)** поена.
- Нечитљиви одговори и нејасне исправке такође ће бити вредновани са нула **(0)** поена.
- **Преписивање је строго забрањено.**
- **Идентични или слични текстови** у тест-књижицама, као и одговори писани **различитим рукописима**, биће вредновани са нула **(0)** поена.

Желимо ти пуно успеха!

[illegible]

1 Пажљиво прочитај песму „Можда спава” Владислава Петковића Диса и одговори на постављена питања.

Можда спава

Заборавио сам јутрос песму једну ја,
Песму једну у сну што сам сву ноћ слушао:
Да је чујем узалуд сам данас кушао,
Као да је песма била срећа моја сва.
Заборавио сам јутрос песму једну ја.

У сну своме нисам знао за буђења моћ,
И да земљи треба сунца, јутра и зоре;
Да у дану губе звезде беле одоре;
Бледи месец да се креће у умрлу ноћ.
У сну своме нисам знао за буђења моћ.

Ја сад једва могу знати да имадох сан,
И у њему очи неке, небо нечије,
Неко лице, не знам какво, можда дечије,
Стару песму, старе звезде, неки стари дан.
Ја сад једва могу знати да имадох сан.

Не сећам се ничег више, ни очију тих:
Као да је сан ми цео био од пене,
Ил' те очи да су моја душа ван мене,
Ни арије, ни свег другог, што ја ноћас сних;
Не сећам се ничег више, ни очију тих.

Али слутим, а слутити још једино знам;
Ја сад слутим за те очи, да су баш оне,
Што ме чудно по животу воде и гоне:
У сну дођу, да ме виде, шта ли радим сам.
Али слутим, а слутити још једино знам.

Да ме виде дођу очи, и ја видим тад
И те очи, и ту љубав, и тај пут среће;
Њене очи, њено лице, њено пролеће
У сну видим, али не знам, што не видим сад.
Да ме виде, дођу очи, и ја видим тад.

Њену главу с круном косе и у коси цвет,
И њен поглед што ме гледа као из цвећа,
Што ме гледа, што ми каже, да ме осећа,
Што ми брижно пружа одмор и нежности свет,
Њену главу с круном косе и у коси цвет.

Ја сад немам своју драгу, и њен не знам глас;
Не знам место на ком живи или почива;
Не знам зашто њу и сан ми јава покрива;
Можда спава, и гроб тужно негује јој стас.
Ја сад немам своју драгу, и њен не знам глас.

Можда спава са очима изван сваког зла,
Изван ствари, илузија, изван живота,
И с њом спава, невиђена, њена лепота;
Можда живи и доћи ће после овог сна.
Можда спава са очима изван сваког зла.

<https://antologija.in.rs/vladislav-petkovic-dis-antologija-najlepsih-pesama/>

(1.1) Који је основни мотив у песми „Можда спава”? A. идеална драга B. сан B. природа Г. песма	1 поен
(1.2) Каква врста строфе је употребљена у овој песми? A. терцет B. дистих B. квинта Г. катрен	1 поен
(1.3) Аутор песме Владислав Петковић Дис припада: A. класицизму B. модернизму B. реализму Г. романтизму	1 поен
(1.4) Ритам и музикалност песме су постигнути, између осталог, и: A. понављањем првог и петог стиха B. понављањем првог и трећег стиха B. понављањем другог и петог стиха Г. понављањем четвртог и петог стиха	1 поен
(1.5) Песник каже да још једино зна: A. певати B. туговати B. маштати Г. слутити	1 поен
(1.6) Наслов песме је садржан: A. у првој и последњој строфи B. у првој и претпоследњој строфи B. у последњој и претпоследњој строфи Г. у свим строфама	1 поен

ЖИВКА (сама)

ЖИВКА (*на телефону*): Ало... централа? Молим министарство спољних послова...? Је ли то министарство спољних послова? Да! Молим вас да се позове на телефон г. Нинковић, секретар... Да... Реците, зове га госпођа Живка министарка. (*Пауза.*) То сте ви господине Нинковићу? (*Пауза.*) Тако! Дакле, потписано је... Е, па честитам вам унапређење. Видите, дакле, да сам одржала реч. Али морам вам рећи да није ишло баш тако глатко. Бунео се ваш министар, каже: Добили сте класу пре три месеца. Али сам ја навалила и нисам му никако дала мира, па сам чак натерала и свог мужа те га је он окупио. Да, да и он га је окупио (*Пауза.*). Него, знате шта, друго нешто сам хтела да вас замолим. Овај мој несрећник, онај мали гимназиста Рака, био је данас на игралишту са децом енглеског конзула. Ја сам га нарочито послала, јер знате, он сада припада том друштву... Да! Па замислите, разбио нос сину енглеског конзула и опсовао му оца. (*Пауза.*) Па да, увиђам и ја сама да је то врло незгодно, али шта ћу, не могу из ове коже. Та како казнити, него ћу га испребијати, али је мени главно да се некако заташка ствар код енглеског конзула, да се он не љути. Па то сам хтела да вас умолим, да одете ви до њега, у име моје, и да му кажете: нека не узме ствар озбиљно, деца ко деца! (*Пауза.*) Е, па шта друго могу да кажем. Ја мислим, он је паметан човек, неће ваљда дозволити да се две државе заваде због једног носа; а што му је псовао оца, реците да то у нашем језику не значи ништа ружно, то је као када би се енглески казало: „добар дан”. И уопште, реците да је то наш народни обичај да псујемо оца једно другом. Па дабоме! 'Ајде, молим вас, па отидите одмах, а дођите затим да ми јавите шта сте урадили. Како?... А... па-па? Па добро, нек вам буде и па-па, само молим вас, свршите ми то. (*Оставља слушалицу.*)

(...)

ЖИВКА, АНКА

ЖИВКА (*долази из собе држећи визит карту у руци, за њом Анка*): А он вам ово дао?

АНКА: Да, господин зет. Он чека у предсобљу.

ЖИВКА: Реците господину зету нека ми се вуче испред очију, нећу да га примим.

АНКА: Али господин каже да има званичан разговор.

ЖИВКА: Нисам данас званично расположена, па ето ти! Не могу да га примим.

АНКА: Али, госпођо, ако га не примите, покварићете све.

ЖИВКА: Шта ћу покварити?

АНКА: Господин ми је казао да ће после разговора са вама доћи к мени у собу.

ЖИВКА: Рекô је?

АНКА: Да.

ЖИВКА: Добро, реци му нека уђе, примићу га!

АНКА (*излази напоље и пропушта Чеду*).

ЧЕДА, ЖИВКА

ЧЕДА (*улази врло озбиљно, клања се још с врата*): Имам ли част са госпођом министарком?

ЖИВКА (*презирући га и не окрећући главу*): Да. Изволите сести!

ЧЕДА: Благодарим. Ја вас молим да ме извинете што сам узео слободу узнемиравати вас...

(...)

ЖИВКА: Молим, изволите говорити!

ЧЕДА: Видите, госпођо, живот је необично компликована појава. Природа је саздала бића, али није утврдила законе о међусобним односима тих бића, већ је дозволила да се ова самосвојно, под оваквим или онаквим приликама или околностима, стварају и развијају; те стога нису то више пуки случајеви, већ нормалне појаве, сукоби односа, који се тако често јављају у овоме или ономе облику.

ЖИВКА: Мислите ли ви, господине, да држите предавање, или имате што да ми кажете?

ЧЕДА: Извините, госпођо, али је овај увод неопходан пре но што пређем на саму ствар.

ЖИВКА: Дакле, молим вас, пређите одмах на саму ствар.

ЧЕДА: Ствар је у овоме, госпођо. Ја имам једнога пријатеља, младога човека и човека од будућности. Он је рад да се жени и мени је ствар поверио, молећи ме да му будем проводација. Он је уверен да ћу ја његову ствар искрено заступати и зато ми је поверио.

ЖИВКА: Али шта се мене тиче ваш пријатељ и ваш проводацилук!

ЧЕДА: Одмах ћу вам то објаснити. Он је дуго и дуго размишљао о женидби и није могао лако да се одлучи. Увек ми је говорио: Ако се већ решим да се женим, узећу само зрелу женску.

ЖИВКА: Па добро нек узме ако хоће и зрелу женску, али што ви мени све то казујете?

ЧЕДА: Госпођо, он је лудо заљубљен у вас.

ЖИВКА: Шта кажете?...

ЧЕДА: Он верује да сте ви зрели.

ЖИВКА (*скочи*): Чедо!

ЧЕДА: Он ме је данас са сузама у очима преклињао: „Господине Чедо, ви сте у тој кући познати, идите и запросите госпа-Живкину руку за мене!”

ЖИВКА (*једва уздржавајући се од узбуђења*): Чедо, умукни, Чедо!

ЧЕДА: Ја сам му лепо рекао: „Али госпођа је удата!” а он вели: „Не смета ништа, данас се могу и удате жене удавати!” Говорио сам му затим: „Али то је поштена жена!”

ЖИВКА (*дрекне*): Па и јесам!

ЧЕДА: И ја сам му то казао, али он каже: „Да је поштена, не би она примала љубавна писма од мене!”

ЖИВКА (*њен гнев прелази у бес*): Куш! Убио те бог да те убије, псето лајаво! Да ниси више писнуо, или ћу те столицом по глави!

ЧЕДА: А ја њему кажем: „Знам, господине Нинковићу, да сте јој писали љубавно писмо, читао сам га!”

ЖИВКА: Кој' га је читао?

ЧЕДА: Па ја!...

ЖИВКА (*плане*): Напоље!

ЧЕДА (*устаје*): Дакле, шта да кажем младожењи?

(...)

ЖИВКА: Вала, јеси ли чуо, Чедо, не била ко сам ако ти не одеш на виђење у Ивањицу.

ЧЕДА: Врло радо, зашто не! Само пре тога идем господину министру Сими Поповићу да га замолим да остави жену, пошто јој се указала прилика за удају.

ЖИВКА: Макни ми се с очију ако хоћеш да ти се не укаже лепа прилика!

ЧЕДА: Ја вас молим, умирите се, госпођо! Живот је, видите, веома комплицирана појава. Природа је саздала бића, али није утврдила и законе међусобних односа тих бића...

ЖИВКА (*у крајњем бесу дохвати са стола књиге, кутије, букете, звонце, јастук са столице и све што јој дође до руку и гађа га вриштећи*): Напоље, вуцибатино, напоље!

ЧЕДА (*поклони се званично на вратима и оде*).

ЖИВКА (*падне уморна и узбуђена у наслоњачу па кад се мало поврати, скочи и оде левим вратима*): Даро, Даро, Даро!

ДАРА, ЖИВКА

ДАРА (*дотрчи*): Шта је, забога?

ЖИВКА: Даро, дете, ево ти се заклињем, убићу га!

ДАРА: Кога, забога?

ЖИВКА: Онога твога!

ДАРА: Али зашто?

ЖИВКА: Замисли, усудио се да тера спрдњу са мном. Убићу га, па нека идем на робију и нека се пише и приповеда: отишла је на робију што је убила зета.

ДАРА: Па шта је, забога, урадио?

ЖИВКА: Дошао је да ме проси!

ДАРА: Како да вас проси?

ЖИВКА: Као проводација.

ДАРА: Боже, мајка, шта вам је, шта говорите?

ЖИВКА: То што ти кажем, дошао је као проводација, да ме проси.

ДАРА: Зар код живог мужа?

ЖИВКА: Замисли!

ДАРА: Где се може жена код живог мужа просити?

(...)

ЖИВКА: Е, неће тај више бити мој зет па да му је круна на глави. Живи били па видели.

ДАРА: Опет ви!

ЖИВКА: Опет, дабоме, него ваљда да га гледам и даље у кући. Уосталом, још данас ћеш ти сама доћи к мени и молити ме да те спасем те битанге. 'Ајде видећеш! Не била ја која сам ако још данас ти сама не молиш!

<https://www.antikvarne-knjige.com/elektronskeknjige/book/gospodja-ministarka-branislav-nusic>,
стр. 67–73

(2.1) Живка министарка се поводом инцидента њеног сина јавља у

1 поен

1	2
---	---

(2.2) Због чега је приведен Рака?

1 поен

1	2
---	---

(2.3) Какву функцију има г. Нинковић?

1 поен

1	2
---	---

(2.4) Кој је главни женски лик у овој комедији?

1 поен

1	2
---	---

(2.5) Како се зове зет Живке министарке?

1 поен

1	2
---	---

(2.6) У чије име је господин Чеда дошао да проси Живкину руку?

1 поен

1	2
---	---

(2.7) Шта господин Чеда планира да замоли миинстра Сима Поповића?

1 поен

1	2
---	---

(2.8) Кој е аутор ове комедије?

1 поен

1	2
---	---

3 Прочитај уводну песму из дела „Пакао” Дантеа Алигијерија и одговори на постављена питања.

Уводно певање

На пола нашег животног пута
нађох се у шуми где тама пребива
јер нога са стазе праве залута.
Ах, тешко је рећи мучнину што скрива
та шикара шумска густа
на коју и помисао страх изазива!
Тако је мучна да је шала смрт пуста,
ал’ да бих каз’о шта се ту згоди,
о другом ће зборити моја уста.
Не знам шта бй да нога тамо ходи,
сан велики ме је тако обузео
да заборавих куда прави пут води.

(...)

Али, тамо на тој стази стрмој,
пантер лаки, та животиња љута,
скочи у кожи пегавој и црној;
и не склањаше ми се никако са пута
већ ми се тако на њему испречи сав.
да хдедох да се вратим више пута.
Бејаше раног јутра поздрав
И сунце се диже са оним звездама
што бејаху са нима када божја љубав
покрену оне ствари лепе у нама,
па добру да се надам разлог се јави
од те звери са дивним пегاما,
од јутра и пролећног дана што се плави,
али не толико да страв ме не укочи
када преда ме лав се појави.
Чинило се да ка мени крочи
Уздигнуте главе и од глади пун беса
рек’о бих: уплашиле се и небеске очи.
И вучица што с мршавости стреса
све пожуде којих је сита та страва,
због које много је тужних до небеса,
а толико ме уплаши њена појава
када на њу поглед паде да почне да истиче
нада из мене да ћу стићи до врхунца плава.
Као што онај који радо стиче
Срце има пуно туге и јада
када време дође да богатство измиче,
тако и мене растужи бештија сада
што прилазећи поче да ме гања

тамо где сунца није, већ само хлада.
Док сам силазио ниже кроз грања
преда ме неко се појави
наоко слаб од дугог ћутања.
Када га видех у тој пустој страви –
„Смилуј ми се“ – довикнух њему –
„ма ко да си, сенка или човек прави!“
Одговори: „Већ нисам човек у много чему,
А родитељи моји ломбардијског су соја
из Мантове пореклом у свему.
За Јулија се роди душа моја,
живех у Риму у доба доброг Августа,
у време лажних богова свих боја.“
Песник бејаш и певаху моја уста
о праведном Анхизу што дође из Троје
пошто Илион гиздави прогута ватра густа.
Али, зашто се враћаш у јаде своје?
Што се не винеш на брега благи призор
који је почетак и узрок радости било које боје?“
„Дакле, ти Вергилије јеси, ти ли си извор
из кога прегршт речи тече као лава?“ –
постиђеног чела би мој одговор.

Данте Алигијери, „Пакао“, Завод за уџбенике и помоћна средства,
Београд, 1988, стр. 37–40

(3.1) Која врста строфе је употребљена у одломку овог дела?

1 поен

1	2
---	---

(3.2) С киме се прво суочава песник на стрмој стази, у шуми?

1 поен

1	2
---	---

(3.3) Дело „Божанствена комедија” Дантеа Алигијерија састављено је из три дела. Који су то делови?

1 поен

1	2
---	---

(3.4) Ко је други, тј. последњи сапутник песника за време његовог путовања?

1 поен

1	2
---	---

(3.5) Какав је распоред грешника у круговима пакла?

1 поен

1	2
---	---

(3.6) Какав став има аутор о друштвеној реалности, према овом делу?

1 поен

1	2
---	---

(3.7) Колико певања има сваки део „Божанствене комедије”?

1 поен

1	2
---	---

(3.8) У који књижевни период спада ово дело?

1 поен

1	2
---	---

4 Вредновањем књижевних дела се бави: А. теорија књижевности Б. историја књижевности В. књижевна критика Г. филозофија књижевности	1 поен
5 Које од наведених врста је велико прозно дело? А. новела („Узун Хикаје“) Б. приповетка В. роман Г. бајка	1 поен
6 Како се назива строфа састављена од два стиха? А. катрена Б. пентина В. секстина Г. дистих	1 поен
7 Која књижевна врста описује догађаје који утичу на живот народа и чија је тема узета из стварног догађаја у дужем временском периоду? А. анегдота Б. приповетка В. песма Г. еп	1 поен
8 Кратке народне умотворине које су састављене од питања и одговора називају се: А. пословице Б. загонетке В. клетве Г. благослови	1 поен
9 Од наведених примера, драмске врсте су: А. трагедија и комедија Б. комедија и роман В. трагедија и роман Г. роман и мит	1 поен

10 Како се зове најстарији српски ћирилични рукопис? A. Охридски апостол B. Мирослављево јеванђеље B. Битољски триод Г. Рилски листићи	1 поен
11 Који сугласници у српском језику немају свог звучног парника? A. <i>џ, х, џ</i> B. <i>к, ђ, х</i> B. <i>п, к, х</i> Г. <i>ч, х, џ</i>	1 поен
12 Правилно написан датум је под: A. 22. III 2013. B. 22. III. 2013. B. 22 III 2013. Г. 22 III. 2013.	1 поен
13 У којој реченици је употребљено прилошко значење генитива за време? A. Угасио је телевизор због лоше слике. B. Растали смо се без поздрава. B. Увек сам бољи од њега. Г. Преко лета идемо на море.	1 поен
14 Ненаглашене речи које чине акценатску целину са речима испред себе се називају: A. проклитике B. алоклитике B. енклитике Г. неклитике	1 поен
15 У којој реченици је употребљен фразеолошки израз? A. Морамо наћи слабост наших противника да би их победили. B. Морамо наћи у чему су слаби наши противници да би их победили. B. Морамо наћи Ахилову пету наших противника да би их победили. Г. Морамо наћи недостатак наших противника да би их победили.	1 поен

16 Независне реченице чији је садржај истог смера и које се надовезују једна на другу су: A. супротне реченице B. саставне реченице B. раставне реченице Г. временске реченице	1 поен
17 У којој реченици су употребљени облици плусквамперфекта (давно прошлог времена)? A. Сунце је изашло и она се пробудила. B. Сунце излази и она се буди. B. Сунце ће изаћи и она ће се пробудити. Г. Сунце је било изашло и она се била пробудила.	1 поен
18 Колико је слова имала старословенска ћирилица? _____	1 поен 1 2
19 Који од наведених заменичких облика НИЈЕ именска заменица: <i>ти, они, њега, њој, нама, овакав, вама</i>? _____	1 поен 1 2
20 На једносложним речима могу стајати само _____ акценти.	1 поен 1 2
21 Суперлатив придева <i>добар</i> гласи _____.	1 поен 1 2
22 Научна дисциплина која проучава састављање, писање и уређивање речника се назива _____.	1 поен 1 2
23 Како гласи 3. лице множине презента (садашњег времена) глагола <i>моћи</i>? _____	1 поен 1 2

24 Који падеж служи за дозивање или за скретање пажње и употребљава се без предлога? 	1 поен 1 2
25 Речи које имају исто или слично значење, а различит облик називају се 	1 поен 1 2
26 Препиши реч која је збирни број у следећој реченици: <i>Он је имао три куће и петоро деце.</i> 	1 поен 1 2
27 Колико делова-реченица има сложена реченица: <i>Старац је спремао вечеру и пекао хлеб на жару, док је вода весело клокотала у лонцу.</i> 	1 поен 1 2
28 Иза које речи треба да се употребе две тачке (:) у реченици: <i>На турниру су учествовале екипе из следећих земаља Србија, Македонија, Црна Гора, Италија, Мађарска и Хрватска.</i> 	1 поен 1 2
29 Који се функционални стил одликује сликовитошћу, емоционалношћу и употребом стилских фигура? 	1 поен 1 2
30 Допуните фразеологизам: <i>Он је веома искусан, прошао је сито и</i> 	1 поен 1 2

СФИНГА, ПИРАМИДЕ И ДРУГЕ МИСТЕРИЈЕ ЕГИПТА

Четврта пирамида откривена у Гизи

Четврта пирамида, за коју се процењује да је стара 4.000 година, била је откривена у Гизи. Према речима Захија Хаваса, шефа за антиквитете, пирамида је третирана као да није важна, вероватно с обзиром на то коме је била намењена. Си-Би-Ес „Њуз” открива да је четврта пирамида била изграђена за време осмогодишње владавине фараона Менкаухора. Пирамида је била закопана испод 7,6 метара песка, који је био уклањен током осамнаест месеци од стране Хаваса и његовог тима. Он наводи да је мистериозна структура била изграђена убрзо након три пирамиде у Гизи, које датирају до 2500. год. пре н.е.

Тек претстоји да се нађе картуш (хијероглиф који открива идентитет тела у пирамиди). С обзиром на досадашње индикације, Хавас је сигуран да то припада Менкаухору. Изгледа да за време своје владавине, Менкаухор није оставио значајан траг у египатској историји, и ово је можда једина пирамида која је била занемарена. Хавас и његов тим још увек проучавају пирамиду и траже нове детаље о Менкаухору. Хераклеион, древни град у Египту, био је важан центар за увоз и извоз у срцу египатске обале. Град је постојао до пре 1.200 година, али научници нису могли да открију како је град успео да се спусти до дна Средоземног мора. Директор Одељења за морску археологију на Оксфордском универзитету, др Дамијен Робинсон, који предводи садашњи тим истраживача, каже да је узбуђен због могућности да открије мистерије овог заборављеног града.

Изгубљени град Хераклеион

„Град који ископавамо је велики град. Локалитет је невероватно очуван. Сада почињемо да видимо неке од интересантнијих делова у њему како бисмо покушали да разумемо живот у њему.” Град је пронађен 46 метара испод морске површине у заливу Абукирског залива, који је граница између реке Нил и Средоземног мора. До сада су биле пронађене шеснаест великих статуа, поред стотина других мањих статуа. На неким од њих има натписа на египатском и старогрчком. Натписе тек треба дешифровати.

Нестанак Нефертити

Нестанак краљице Нефертити је изазвао појаву многих теорија које обременују археологе. Неки верују да је изгубила наклоност фараона Ахенатона. Према другој теорији, умрла је од туге убрзо након његове смрти. Последња и најприхваћенија теорија о Нефертитином нестанку је да она уопште није нестала, већ је променила име у Нефернеферуатен. То је било њено ново, мужевније име с којим је постала суладарица Египта. У то време, женама није било дозвољено да владају, па је, како би задржала своју позицију, Нефертити морала да промени своје име. Али њено тело још није идентификовано. Тек када се пронађе њено тело, моћи ће да се сазна шта се заиста догодило са краљицом.

Загонетка Сфинге

Сфинга из Гизе се и даље сматра најмистериознијим артефактом на Земљи. Загонетка Сфинге није само метафора, јер се до данашњег дана не зна чему је тачно служила. Изграђена 1.400. године пре н.е., исклесана је из једног комада кречњака, висока 20 метара и дугачка 73 метра. Водећи египтолог Џејмс Ален јасно ставља до знања колико се мало зна о Сфинги. „Египћани нису записивали историју, тако да немамо чврсто сведочанство о томе шта је она представљала њиховим градитељима... Сигурно нешто божанско, вероватно приказ неког краља, али то се може само претпоставити.”

Чак и само име „Сфинга” збуњује археологе. Име потиче из грчке митологије, у којој је Сфинга била створење са главом човека и телом лава, а понекад се описује и с крилима. Име је можда прихваћено од Грка око 2.000 година након што је била изграђена, али нико не зна тачно одакле потиче њено име или шта означава. У Египту се сваког дана дешавају нова открића. Какве ли све нове мистерије ће археолози открити?

<https://kajak.mk/post/73447884-df30-082c-0489-9c6579b26f8a>

(31.1) Четврта пирамида у Египету је била изграђена за време владавине фараона:

- А. Рамзеса
- Б. Менкаухора
- В. Ахенатона
- Г. Ментухотела

1 поен

(31.2) Колико је година стара четврта пирамида у Гизи?

- А. 1.200 година
- Б. 1.400 година
- В. 2.500 година
- Г. 4.000 година

1 поен

(31.3) На којим су језицима натписи на статуама које су биле пронађене у граду Хераклеиону?

- А. египатски и сумерски
- Б. египатски и латински
- В. египатски и старогрчки
- Г. египатски и грчки

1 поен

(31.4) Шта је краљица Нефертити морала да уради да би задржала своју владарску позицију?

- А. Да се раздели од фараона Ахентона.
- Б. Да одговори загонетку Сфинге.
- В. Да дешифрира натписе на статуама.
- Г. Да промени своје име у Нефернеферуатен.

1 поен

(31.5) Када је била изграђена Сфинга у Гизи?

- А. 1.200. год. пре н.е.
- Б. 1.400. год. пре н.е.
- В. 2.500. год. пре н.е.
- Г. 4.000. год. пре н.е.

1 поен

(31.6) Који египтолог јасно ставља до знања да се веома мало зна о Сфинги у Египету?

1 поен

- A. Џејмс Ален
- B. Дамијен Робинсон
- B. Захи Хавас
- Г. Хауард Картер

(31.7) Колико је метара испод песка била закопана четврта пирамида у Гизи?

1 поен

- A. 4,5 метара песка
- B. 7,6 метара песка
- B. 20 метара песка
- Г. 20,6 метара песка

(31.8) Како се назива хиероглиф који открива идентитет тела у пирамиди?

1 поен

- A. битумен
- B. мумија
- B. саркофаг
- Г. картуш

Моћ музике

Без обзира да ли обожавате генијалне мелодије Моцарта, реге звуке Боба Марлија или R&B музику Ријане, слушајући хармоничне тонове, ви релаксирате тело и храните душу. Слушање музике је један од најчешћих хобија и постоје милиони људи који почињу и завршавају дан уз музику. Музика је свуда, сви су је осетили, али само мали део зна колика је њена моћ.

Музика је лек за душу, али и за тело. То нису празне речи, већ једна врста описа такозване музичке терапије која користи музику да постигне физичко и емоционално лечење. Експерти све више улазе у тајне моћи музичке терапије. Стога, у све већем броју болница широм света постоји одељење у којем музички терапеути користе различите методе слушања и стварања музике како би помогли пацијентима да побољшају здравље.

Музика релаксира и убија стрес. Већина нас је осетила овај благотворни ефекат музичких звукова. Један од најбољих начина да се релаксирате после напорног дана је да се опружите у кревету и пустите омиљену музику са плеј-листе. Људи који слушају музику најмање два пута дневно по пола сата осећају мањи стрес и мању узнемиреност. А када знамо да је стрес извор многих болести, ово деловање музике треба још више да ценимо.

Музика побољшава расположење. Без обзира на то какву музику слушате, она има способност да отера негативне емоције и да вам побољша расположење. Док уживате у музици, ослобађа се неуротрансмитер допамин, који шаље сигнале задовољства по целом телу. Истраживачи су открили да музика не само да повећава број позитивних емоција, већ повећава и њихов интензитет.

Музика смањује симптоме депресије. Музичка терапија се препоручује пацијентима који пате од депресије управо зато што пријатна музика побољшава расположење. Амерички истраживачи су открили да су се код пацијената који пате од депресије, а који су слушали музику један сат дневно, симптоми временом смањили за 25 %.

Музика побољшава здравље срца. Релаксирајућа музика снижава крвни притисак и успорава ритам срца, а тиме се смањује ризик од појаве кардиоваскуларних болести. С друге стране, познато је да „радосна” музика побољшава функционисање крвних судова.

Музика смањује хронични бол. „Свакодневно слушање музике може смањити хронични бол за 21 %” – кажу научници из Охаја. Они су истраживали ефекат музике код пацијената са хроничним болом који су уживали у звуцима музике сат времена сваког дана. Експерти не тврде да ће музика потпуно уклонити бол, него да она може бити пријатна допуна терапије преписане од лекара.

Музика помаже да дуже вежбате. Доказано је да људи који слушају музику вежбају дуже од људи који вежбају у тишини. Вежбање без музике није ни приближно толико занимљиво као вежбање уз музику која вам повећава расположење и мотивише вас да направите још један корак напред. Тиме музика позитивно утиче на вашу линију.

Музика смањује стрес и узнемиреност код трудница. Добро је да труднице слушају музику бар 30 минута дневно јер то смањује симптоме депресије. Трудноћа је идеалан период за жене да науче успаванке како би их певале својим малишанима.

Музика помаже људима оболелим од рака. Истраживања показују да музичка терапија помаже људима који се лече од рака да се боље носе са симптомима. Музика смањује анксиозност код људи који се лече радијацијом, а код пацијената који су на хемотерапији смањују се мучнина и повраћање.

Музика побољшава концентрацију. Хармонични звуци музике изоштаравају ум и побољшавају концентрацију. Ипак, ослањајући се на најновија научна сазнања, експерти саветују ученицима и студентима да слушају музику пре, али не и за време учења, како би боље памтили. Музика још и убрзава опоравак људи који су претрпели мождани удар, повећава оптимизам, помаже за бољи сан и зближава људе.

<http://www.femina.mk/>

(32.1) Који је најбољи начин да се релаксирате после напорног дана?

1 поен

1	2
---	---

(32.2) Који људи осећају мањи стрес и мању узнемиреност?

1 поен

1	2
---	---

(32.3) Који се неуротрансмитер ослобађа док се слуша музика?

1 поен

1	2
---	---

(32.4) Какве сигнале шаље неуротрансмитер допамин?

1 поен

1	2
---	---

(32.5) Којим се пацијентима препоручује музичка терапија?

1 поен

1	2
---	---

(32.6) Која музика побољшава функционисање крвних судова?

1 поен

1	2
---	---

(32.7) Зашто је добро да труднице слушају музику бар 30 минута дневно?

1 поен

1	2
---	---

(32.8) Којим људима музика смањује анксиозност?

1 поен

1	2
---	---

(32.9) Када студенти треба да слушају музику према најновијим научним сазнањима?

1 поен

1	2
---	---

(32.10) Која се бол смањује свакодневним слушањем музике према научницима из Охаја?

1 поен

1	2
---	---

- Напиши текст од 260 до 460 речи; прочитај тему и добро размисли шта треба да садржи текст; поштуј правила за композицију текста (уводни део, главни део и закључак); поштуј правила стандардног језика.
- Изрази своје мисли јасно и повезано користећи чињенице и аргументе; користи одговарајућу лексику и стил према врсти текста који пишеш; немој писати опште фразе; не користи готове текстове из различитих извора (уџбеника, стручних књига, веб-сајтова итд.) дословно и без критичке дистанце; обрати пажњу на графичко сређивање текста – треба да има три јасно одвојене целине (увод, главни део, завршни део) и по могућности – пасусе у главном делу.

Пиши ћирилицом, користећи рукописна слова, у супротном се одузимају 5 поена од освојених поена на есеју!

Тема 1: Свет без предрасуда – дали је то могуће?

- Размисли шта би написао/-ла на ову тему, објасни шта је предрасуда и како утиче на друштво.
- Заузми критички став; можеш да се сложиш или не са задатим насловом и користи јасне и повезане мисли да изразиш свој став о задатој теми.
- Наведи најмање два аргумента поткрепљена конкретним чињеницама и примерима за свој став о овој теми, којима ћеш објаснити да ли је могуће створити друштво без предрасуда.
- Изнеси свој став о томе да ли предрасуде негативно утичу на ученике и дај одговарајуће примере да поткрепиш своје мишљење.
- Заврши тако што ћеш сублимирати свој став о теми и нагласи да напори за смањивање предрасуда могу имати огроман позитиван утицај.
- Користи стандардни српски језик и рукописно писмо и обрати пажњу на правопис, лексику, синтаксичка и интерпункцијска правила.

Тема 2: Како образовање утиче на развој праведног и једнаког друштва?

- Размисли шта би написао/-ла на ову тему; објасни дали је образовање један од главних стубова за грађење праведног и једнаког друштва.
- Заузми критички став, можеш да се сложиш или не са задатим насловом и користи јасне и повезане мисли да изразиш свој став о задатој теми.
- Наведи најмање два аргумента поткрепљена конкретним чињеницама и примерима за свој став о овој теми, објасни зашто снажни образовни систем учи појединце њиховим правима и обавезама према друштву.
- Изрази своје мишљење о томе да ли образовање данас има позитиван утицај на ученике и дај одговарајуће примере да поткрепиш своје мишљење.
- Закључи тако што ћеш сублимирати свој став о овој теми и нагласи да је образовање главни кључ стварања здравијег и продуктивнијег друштва (позитивно).
- Користи стандардни српски језик и рукописно писмо и обрати пажњу на правопис, лексику, синтаксичка и интерпункцијска правила.

Blank lined area for writing.

Blank lined area for writing.

Blank lined area for writing.

језик	
1	2
композиција текста	
1	2
садржај	
1	2

ПРАЗНА СТРАНИЦА